

Rapport Nr. 0468

Nota

Landschappelijk bodemonderzoek en
verkenkend archeologisch booronderzoek

Lummen/Herk-De-Stad, Schulensmeer
deelzone V en W
Programma van Maatregelen

Inhoud

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	1
2 Gemotiveerd advies	3
2.1 Aanleiding vooronderzoek.....	3
2.2 Resultaten landschappelijk bodemonderzoek.....	3
2.3 Resultaten verkennend booronderzoek	5
2.4 Resultaten bijkomstig bronnenonderzoek	6
2.5 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	8
3 Lijst met figuren.....	8

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2020-1253
Projectcode Onroerend Erfgoed		2020H252 (Landschappelijk booronderzoek) 2020J4 (Verkennd archeologisch booronderzoek)
locatie	Provincie	Limburg
	Gemeente	Herk-De-Stad
	Deelgemeente	/
	Straat	/
Kadastrale gegevens	Gemeente	Herk-De-Stad
	Afdeling	3
	Secie	A
	Percelen	V: 7A; 8A; 14F; 15B; 50T; 50v W: 14F; 50T
Coördinaten	Noord	V: X: 204.112,47 Y: 183.414,81 W: X: 204.142,48 Y: 183.352,00
	Zuid	V: X: 204.262,24 Y: 183.086,77 W: X: 204.245,37 Y: 183.085,44
	West	V: X: 204.214,13 Y: 183.209,37 W: X: 204.137,80 Y: 183.213,04
	Oost	V: X: 204.220,81 Y: 183.330,96 W: X: 204.242,03 Y: 183.166,94

Oppervlakte plangebied		V: 6.545 m ² W: 11.537 m ²
Oppervlakte bodemingreep		V: 6.545 m ² W: 11.537 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

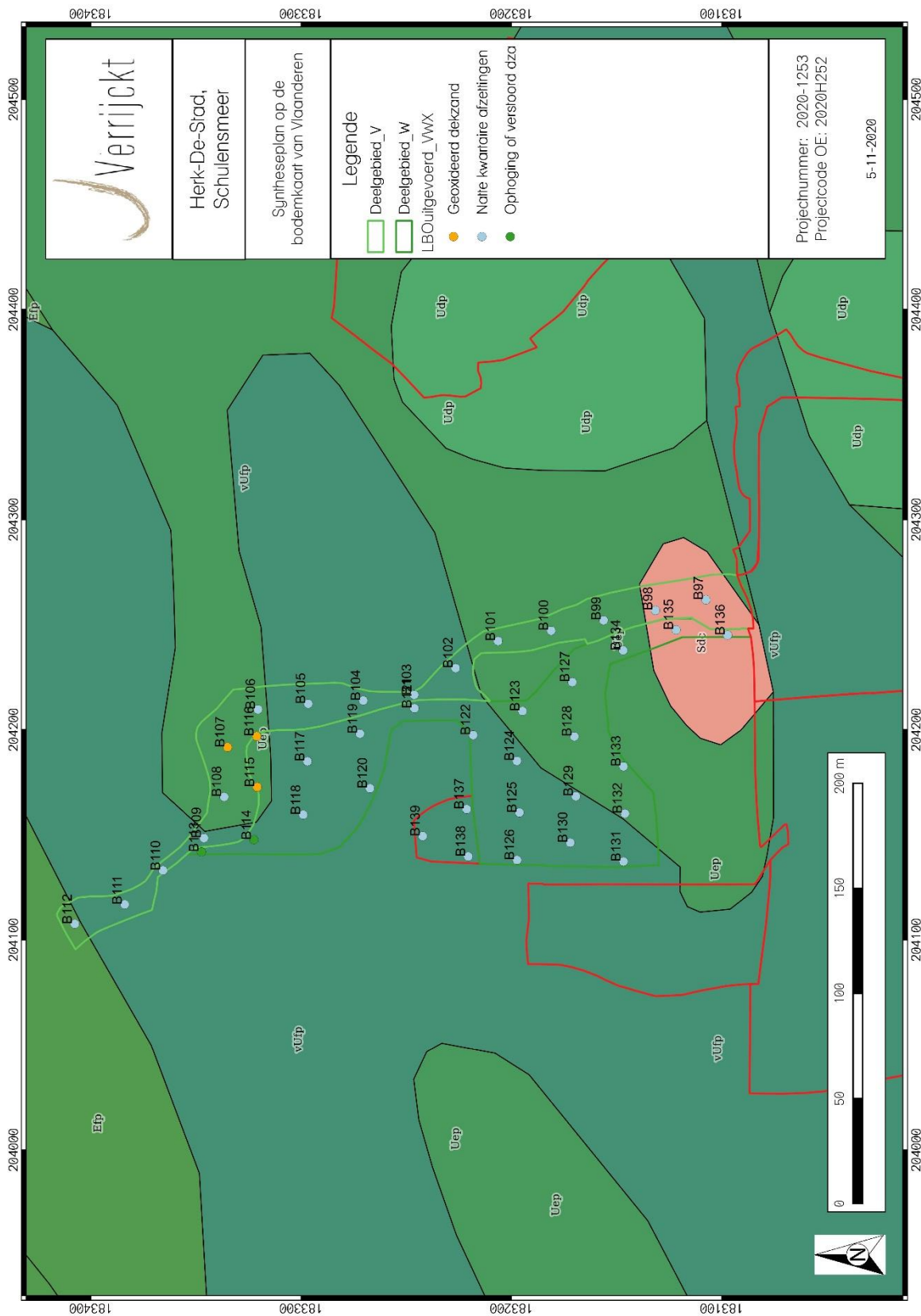
2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de VERHOEVEN & JANSSENS 2019 met ID 10271 en projectcode 2018I221. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de ecologische herinrichting van het Schulensmeer, te Lummen en Herk-De-Stad. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in de archeologienota en het verslag van resultaten horend bij deze nota.

2.2 Resultaten landschappelijk bodemonderzoek

De boringen tonen aan dat op meerdere plaatsen een donk aanwezig kan zijn. Mogelijk betreft het lokale opduikingen maar dit is nog niet met 100% zekerheid te zeggen, aangezien ze zich bevinden binnen de kartering van natte kleibodems zonder profiel (Uep). Ofwel gaat het om lokale opduikingen, ofwel is de donk dermate afgegraven geweest dat lokaal nog net de restanten werden opgeboord. Dit geldt voor de positieve boringen in het noorden van de zones. Verder werden vooral natte contexten aangeboord die typisch zijn voor het broekgebied.

Ter hoogte van de boringen die mogelijk een donk of lokale opduiking vertegenwoordigen kunnen sites vanaf het mesolithicum worden aangetroffen. Ter hoogte van zone V en W wordt afgegraven tot respectievelijk maximaal 19,10 m +TAW en 20,10 m +TAW. De archeologische interessante horizonten worden binnen de maximale afgravingsdiepte aangetroffen. Indien geen planwijziging kan optreden, vervolgonderzoek uitgevoerd te worden.

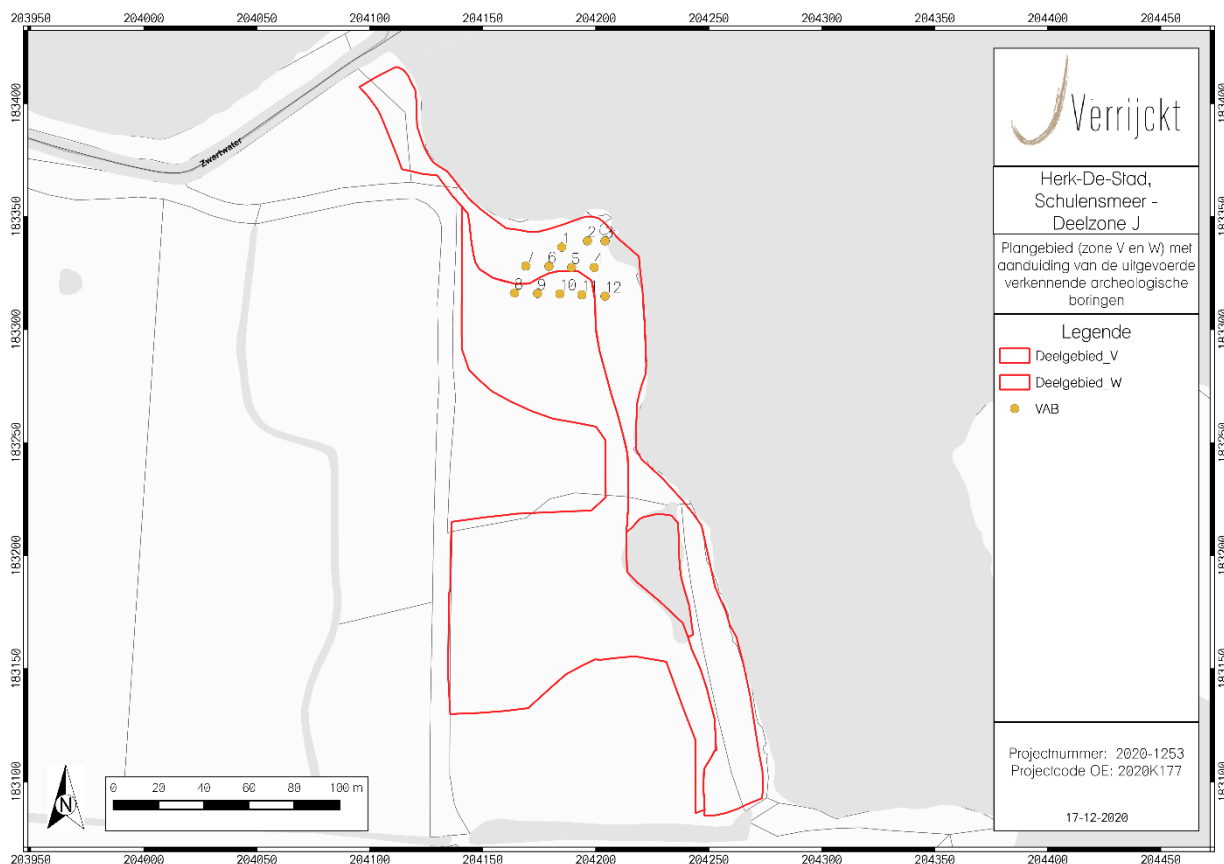

Figuur 1: Syntheseplan geprojecteerd op de bodemkaart.¹

¹ DOV VLAANDEREN 2020c.

2.3 Resultaten verkennend booronderzoek

In totaal werden er 11 verkennende archeologische boringen uitgezet. Tijdens het verkennende archeologische booronderzoek werd in de boringen een sterk variërende bodemopbouw aangetroffen. Dit is vermoedelijk te wijten aan recente verstoringen (cfr. Infra). De bodem bestaat uit klei of grof zand, met typisch gerolde keien en schelpfragmenten. Er werd in boring 1 (in de A-horizont) een verbrand siliciumfragment aangetroffen dat volgens de auteur als natuurlijk kan worden gezien. Gezien de gekende verstoringen zal dit fragment zich ook niet meer in zijn oorspronkelijke context bevinden en is de informatiewaarde zeer gering. Er werd in geen enkele andere boring lithisch materiaal, houtskool, verbrande hazelnoten, verbrand bot of verkoold graan aangetroffen. Bijgevolg adviseert J. Verrijckt bvba geen verder steentijdonderzoek.

Figuur 2: Plangebied op GRB-kaart met weergave van uitgevoerde verkennende archeologische boringen

2.4 Resultaten bijkomstig bronnenonderzoek

Recentelijk zijn door de opdrachtgever foto's aangeleverd van de werken tijdens het uitgraven van het Schulensmeer eind jaren '70. Dit fotomateriaal werd niet mee opgenomen in de archeologienota. Ze geven een perfect beeld weer van wat er op het terrein gebeurd is tijdens de periode van en net na de aanleg van het meer. Wat betreft zones V en W werd een deel van het terrein gebruikt als zanddepot waarbij een deel van het terrein ook is afgegraven geweest. Zeker het oevergedeelte is belangrijk. Hier lijkt een werfweg aangelegd geweest te zijn met vermoedelijk aangevoerd en aangestamppt geel zand. Vooral naar de andere zones toe, gaat dit fotomateriaal benut worden om de aangetroffen bodem te kunnen verklaren. Dit fotomateriaal helpt bij het adviseren van eventueel vervolgonderzoek.

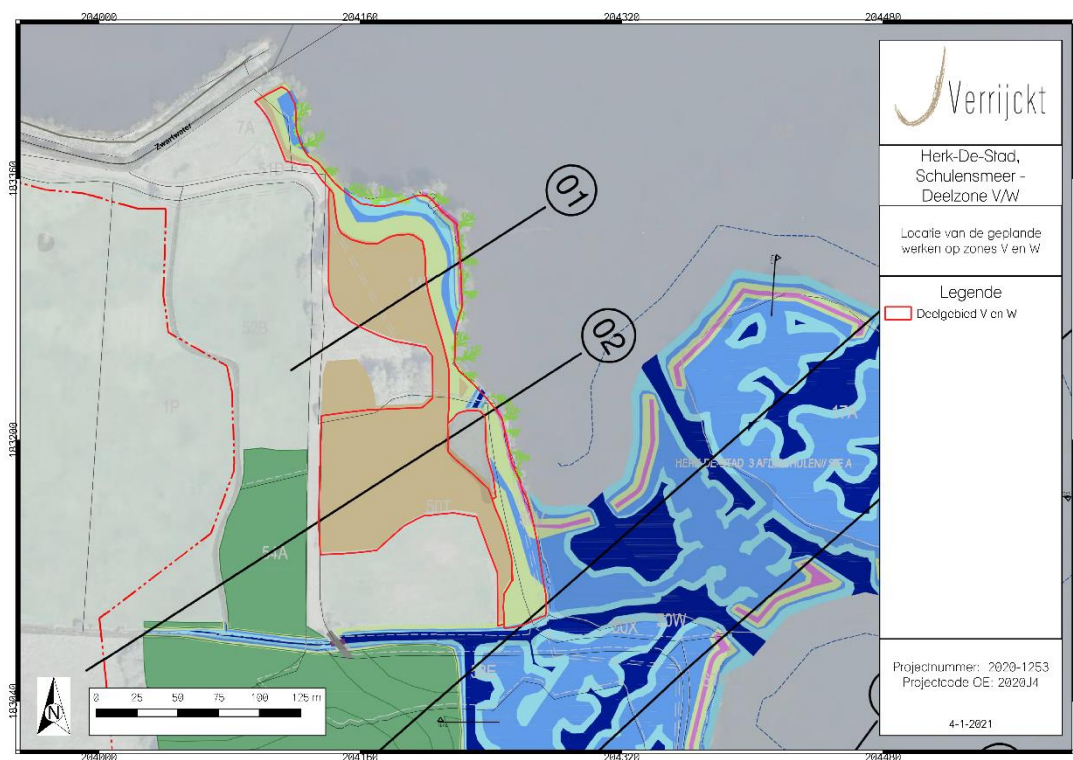

Figuur 3: Zicht op de werken rondom het Schulensmeer eind jaren '70 (© Jos Leemans).

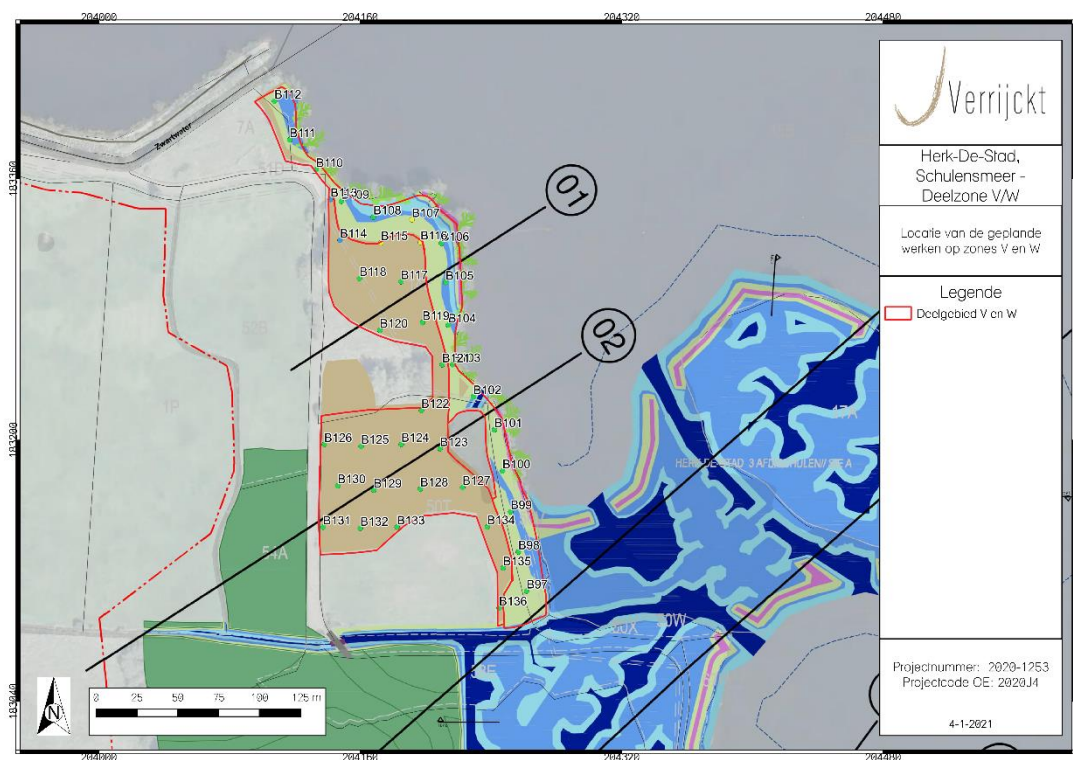
Wat betreft de geplande werken mbt de herinrichting van het Schulensmeer wordt in de archeologienota verwezen naar algemeen zone V en W. Hier worden de oevers afgeschuind en wordt er maximaal afgegraven tot respectievelijke 19,10 en 20,10 m +TAW. Er is bij de archeologienota echter geen rekening gehouden met de locatie van de werken. Concreet betekent dit dat de afgravingen zich enkel beperken tot de oever en concreet nog niet langs de hele oeverkant (fig. 10: blauw). Er wordt een zone van 8 m vanaf de waterkant afgeschuind.

Enkel in boringen B107, B115 en B116 werd mogelijk dekzand aangetroffen, hoewel dit nu ook kan geïnterpreteerd worden als een restant van de voormalige werfweg. Te meer omdat nergens anders in de nabijheid van de 'positieve' boringen dekzand werd aangetroffen. Een andere interpretatie is dat het om een lokale opduiking gaat. Maar gezien de aanwezigheid van de voormalige werfweg geniet de eerste interpretatie de voorkeur.

Figuur 4: Zicht op de geplande werken ter hoogte van zone V en W.²

Figuur 5: Zicht op de geplande werken ter hoogte van zone V en W met de plot van de landschappelijke boringen. Positieve boringen B107, 115 en 116 zijn vermoedelijk restanten van de voormalige werfweg.³

² Plan aangeleverd door de opdrachtgever. Bijhorende doorsneden zullen aan de bijlagen worden toegevoegd.

³ Plan aangeleverd door de opdrachtgever. Bijhorende doorsneden zullen aan de bijlagen worden toegevoegd.

2.5 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het landschappelijk booronderzoek ter hoogte van deelzone V en W aan het Schulensmeer te Lummen/Herk-De-Stad leverde, behalve boringen B107, 115 en 116, slechts natte afzettingen op. Deze 'positieve' boringen tonen vermoedelijk het restant van de voormalige werfweg die er werd aangelegd eind jaren '70. Ze is te zien op figuur 3. Deze interpretatie geniet de voorkeur boven de aanwezigheid van dekzand omdat ook nergens in de directe nabijheid dekzand in één van de boringen is aangetroffen (3/43). Het dekzand in de boringen lijkt dan ook net te onzuiver om puur dekzand te zijn. Daarnaast vertoont de bodemkaart van Vlaanderen slechts alleen kleiige afzettingen ter hoogte van deze deelzones. De aanwezigheid van een donk wordt op geen enkele bodemkaart gesuggereerd. Dit was bijvoorbeeld wel het geval voor zone P en E. Alleen al dit gegeven maakt het kosten-batenanalytisch oninteressant om verder onderzoek te adviseren.

Daarnaast kunnen ook de geplande werken in acht worden genomen. Deze bevinden zich slechts ter hoogte van de oeverkant, waar de voormalige werfweg is gelegen. Enkel en alleen de oeverkant wordt afgeschuind tot circa 8 m vanaf de waterkant. Veiligheidshalve, maar ook kenniswinstgevend is dit allesbehalve interessant.

Er wordt dan ook een advies gegeven om de deelzones V en W vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 Lijst met figuren

Figuur 1: Synthesepan geprojecteerd op de bodemkaart.	4
Figuur 2: Plangebied op GRB-kaart met weergave van uitgevoerde verkennende archeologische boringen .	5
Figuur 3: Zicht op de werken rondom het Schulensmeer eind jaren '70 (© Jos Leemans).	6
Figuur 4: Zicht op de geplande werken ter hoogte van zone V en W.	7
Figuur 5: Zicht op de geplande werken ter hoogte van zone V en W met de plot van de landschappelijke boringen. Positieve boringen B107, 115 en 116 zijn vermoedelijk restanten van de voormalige werfweg.	7